

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1999/20 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:2002/20

Karar Günü:17.12.2002

R.G. Tarih-Sayı:04.02.2003-25014

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Yeniden Doğuş Partisi'nin 1998 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Ahmet Necdet SEZER, Haşım KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Mustafa YAKUPOĞLU, Fulya KANTARCIOĞLU, Aysel PEKİNER, Mahir Can ILICAK ve Rüştü SÖNMEZ'in katılmalarıyla 16.11.1999 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında 'Dosyadaki eksiklik giderildiğinden işin esasının incelenmesine oybirliğiyle' karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1998 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Yeniden Doğuş Partisi'nin 1998 yılı gelirler toplamının 6.281.637.303.- lira, giderler toplamının 6.229.206.801.- lira, malvarlığının (demirbaş eşya) 39.432.000.- lira olarak gösterildiği, gelir fazlası 52.430.502.- liranın gelecek yıla devredildiği, gelir ile gider ve devir rakamlarının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 1998 yılı gelirleri 5.354.726.303.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun, 5.335.000.000.- lirası bağışlar, 19.726.303.- lirası ise önceki yıldan devirdir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede; aşağıda belirtilenler dışındaki gelirlerin 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

a) Önceki Yıldan Devir

Partinin, 9.409.409.- TL nakit mevcudunun 1998 yılına devir gösterildiği 1997 yılı kesinhesabının Yasa'ya uygunluğuna Mahkememizin 14.9.1999 gün ve E.1998/23, K.1999/34 sayılı kararı ile karar verilmiştir.

Parti'nin 1998 yılı kesinhesabında ise 1997 yılından devir miktarı 9.409.409.-TL değil 19.726.303.- TL olarak gösterilmiştir.

Esas Sayısı:1999/20 (Siyasî Parti Malî Denetimi)
Karar Sayısı:2002/20

Bu durumda önceki yıldan devir miktarındaki fazlalık, kaynağı belirsiz (ne şekilde temin edildiği belli olmayan) gelir olmaktadır.

Siyasî partilerin gelir kaynakları, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 61. maddesinde sayılmıştır. Belgelendirilemediği için ne şekilde sağlandığının belli olmaması nedeniyle bu madde kapsamına girmeyen; (19.726.303 - 9.409.409=) 10.316.894.- liralık gelir tutarının (Yeniden Doğuş Partisi, 23.08.2002 gününde yapılan 3. Olağanüstü Büyük Kongresinde parti adını Genç Parti olarak değiştirdiğinden) Genç Parti'nin malvarlığından; 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 76. maddesine göre Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

b) Bağışlar

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 31.10.1990 günlü, 3673 sayılı Kanun ile değiştirilen 66. maddesinin ikinci fıkrasında 'Yukarıdaki fıkranın dışında kalan gerçek ve tüzel kişilerin her birinin bir siyasî partiye aynı yıl içerisinde ellimilyon liradan fazla kıymette aynı veya nakdî bağışta bulunması yasaktır'; 76. maddesinin birinci fıkrasında ise 'Bu Kanunun bağışlarla ilgili hükümlerine aykırı olarak bağış kabul ettiği Anayasa Mahkemesi'nce tespit edilen siyasî partilerin, 66. maddenin birinci ve üçüncü fıkralarına aykırı şekilde elde ettikleri gelirlerin tamamının Hazine'ye irad kaydedilmesine, taşınmaz malların Hazine adına tapuya tesciline; aynı maddenin ikinci fıkrasında belirtilen miktarlardan fazla gelirlerle taşınmaz malların bu fıkra da belirtilen miktarı geçen kısmının karşılığının Hazineye irad kaydedilmesine karar verilir.' denilmektedir.

Parti'ye aşağıda belirtildiği şekilde '2820 sayılı Yasa'nın 66. maddesinin birinci fıkrasında sayılanlar dışında kalan gerçek kişilerden' kişi başına yıllık 50.000.000.- liranın üzerinde bağış sağlandığı görülmüştür.

Adı ve Soyadı	Bağışa İlişkin Tahsil Fişi ve Makbuz Numaraları	Toplam Bağış Tutarı	Fazla(Sınırı Aşan) Bağış Tutarı
Ayten Karataş	1-95871, 4-95910, 11-95949, 11-95975	200.000.000.-	150.000.000.-
Mehmet Yabar	1-95872, 4-95911, 11-95950, 11-95976	200.000.000.-	150.000.000.-
Dursun Cömert	1-95873, 5-95912, 11-95951, 11-95977	200.000.000.-	150.000.000.-
Veyis Hacıoğlu	1-95874, 5-95913, 11-95952, 11-95978	165.000.000.-	115.000.000.-
Mehmet Talacioğlu	1-95875, 5-95914, 11-95953	150.000.000.-	100.000.000.-
Seyit Uygur	1-95876, 5-95915, 11-95954	150.000.000.-	100.000.000.-
Necati Duadak	1-95877, 5-95916, 11-95955	150.000.000.-	100.000.000.-
Murat Sevinç	1-95878, 1-95879, 6-95917, 11-95956	200.000.000.-	150.000.000.-

Esas Sayısı:1999/20 (Siyasî Parti Malî Denetimi)**Karar Sayısı:2002/20**

Yavuz Ergin	1-95880, 6-95918, 6-95919, 11-95957	190.000.000.-	140.000.000.-
İrfan Duatepe	1-95881, 7-95920, 11-95958	150.000.000.-	100.000.000.-
Yusuf Yıldız	1-95882, 8-95921, 11-95959	150.000.000.-	100.000.000.-
Halim Köse	1-95883, 8-95922, 11-95960	150.000.000.-	100.000.000.-
Ömer Kır	1-95884, 8-95923, 11-95961	150.000.000.-	100.000.000.-
Recep Dönmez	1-95885, 9-95924, 11-95962	150.000.000.-	100.000.000.-
Haluk Uygun	1-95886, 9-95925, 11-95963	150.000.000.-	100.000.000.-
Şükrü Akkoyun	1-95887, 10-95926, 11-95964	150.000.000.-	100.000.000.-
Süleyman Palıt	1-95888, 10-95927, 11-95965	150.000.000.-	100.000.000.-
Fevzi Aksoy	2-95889, 10-95928, 11-95966	150.000.000.-	100.000.000.-
Ali Sipahiler	2-95890, 10-95929, 11-95967	130.000.000.-	80.000.000.-
Nurettin Taşçı	2-95891, 11-95930, 11-95968	150.000.000.-	100.000.000.-
İzzet Erdem	2-95892, 11-95931, 11-95969	150.000.000.-	100.000.000.-
Selim Akıncı	2-95893, 11-95932, 11-95970	150.000.000.-	100.000.000.-
Hayri Ufakmerc	2-95894, 11-95933, 11-95971	150.000.000.-	100.000.000.-
Sadrettin Avcı	2-95895, 11-95934, 11-95972	150.000.000.-	100.000.000.-
Nizamettin Tok	3-95897, 11-95936, 11-95974	150.000.000.-	100.000.000.-
Mustafa Salih	11-95935, 11-95973	100.000.000.-	50.000.000.-
Yüksel Osmanoğlu	3-95898, 11-95937	100.000.000.-	50.000.000.-
E. Turan Dönmez	3-95899, 11-95938	100.000.000.-	50.000.000.-
Salih Altun	3-95901, 11-95940	100.000.000.-	50.000.000.-
N. Kemal Mutlu	4-95905, 11-95944	100.000.000.-	50.000.000.-
Belli Saltan	4-95906, 11-95945	100.000.000.-	50.000.000.-
Beyzat Berraksu	4-95907, 11-95946	100.000.000.-	50.000.000.-
Mehmet Bahçeli	4-95908, 11-95947	100.000.000.-	50.000.000.-
Şehmus Taşpınar	4-95909, 11-95948	100.000.000.-	50.000.000.-
			3.185.000.000.-

Buna göre, Parti Genel Merkezi'nce 2820 sayılı Kanun'a aykırı olarak aynı kişilerden 1998 yılı içerisinde ellimilyon liranın üzerinde bağış kabul edilmesi sonucu sağlanan toplam 3.185.000.000.- liralık gelirin (Yeniden Doğuş Partisi, 23.08.2002 gününde yapılan 3. Olağanüstü Büyük Kongresinde parti adını Genç Parti olarak değiştirdiğinden) Genç Parti'nin mal varlığından 2820 sayılı Kanun'un 76. maddesine göre Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 1998 yılı gelirleri 926.911.000.- lira olarak gösterilmiştir. Bunların tamamı bağış gelirleridir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, bunların 2820 sayılı Kanun'a uygun düzenlenerek birleşik kesinhesaba geçirildiği ve Parti Genel İdare Kurulu kararıyla da doğruluğunun onaylandığı görülerek 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 1998 yılı giderleri 5.302.295.801.- lira olarak gösterilmiştir. Bunun 4.130.683.250.- lirası büro genel giderleri, 574.056.000.- lirası seyahat giderleri, 597.556.551.- lirası geçen yıldan kalan borç ödemesidir.

Parti Genel Merkezi geliri ile gideri arasındaki 52.430.502.- liralık gelir fazlası fark 1999 yılına devir gösterilmiştir.

Parti Genel Merkezi defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde 'Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasî parti tüzel kişiliği adına yapılır .' denilmiş, Yeniden Doğuş Partisi Tüzüğü'nün 80. maddesinde de, partinin bütün giderlerinin parti tüzel kişiliği adına yapılacağı belirtilmiştir.

Buna karşılık parti tüzel kişiliği adına fatura edilmemiş bulunan aşağıda belirtilen giderlerin (Yeni Türkiye Dergisi ve Başbakanlık İ.M.İ. Daire Başkanlığı adına düzenlenmiş akaryakıt faturaları ile Hasan Celal Güzel adına kayıtlı cep telefonu faturalarının) Parti Genel Merkezi gideri olarak gösterildiği ve parti hesaplarına geçirildiği görülmüştür.

Gider Belgesi(Fatura)			Mahsup Fişi		Ödeme Tutarı (TL)
Düzenleyen	Tarihi	No'su	Tarihi	No'su	
Bilginler A.Ş.	4.4.1998	27852	10.4.1998	16	5.000.000.-
Men PET P.O.	4.4.1998	735634	10.4.1998	16	2.000.000.-
Pazarbaşı Petrolcülük A.Ş.	11.4.1998	167244	16.4.1998	17	3.000.000.-
Ak Akaryakıt	22.5.1998	28717	31.5.1998	25	2.000.000.-
Ak Akaryakıt	20.5.1998	28153	31.5.1998	25	1.500.000.-
Men PET P.O.	17.6.1998	636285	30.6.1998	26	5.000.000.-
Öz Çavuşoğlu Petrol	5.12.1998	100418	31.12.1998	32	700.000.-
Ataçılar Petrol	6.12.1998	24514	31.12.1998	32	10.000.000.-
Türkcell	19.6.1998	515269	31.7.1998	27	2.050.000.-
'	12.7.1998	968121	31.8.1998	28	2.050.000.-

'	9.8.1998	495137	31.8.1998	28	2.050.000.-
'	6.9.1998	126278	30.9.1998	29	2.056.288.-
'	4.10.1998	779701	31.10.1998	30	2.084.502.-
					39.490.790.-

Buna göre 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesine aykırı şekilde parti tüzelkişiliği adına olmayan 39.490.790.- liralık giderin (Yeniden Doğuş Partisi, 23.08.2002 gününde yapılan 3. Olağanüstü Büyük Kongresi'nde parti adını Genç Parti olarak değiştirdiğinden) Genç Parti'nin mal varlığından 2820 sayılı Kanun'un 75. ve 76. maddelerine göre Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 1998 yılı giderleri 926.911.000.- lira olarak gösterilmiştir. Bunların 873.771.000.- lirası büro genel giderleri, 9.040.000.- lirası basın-yayın giderleri, 44.100.000.- lirası ise sair giderlerdir.

İl örgütleri giderleri, gelirlerine denk gerçekleşmiştir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, bunların 2820 sayılı Kanun'a uygun düzenlenerek birleşik kesinhesaba geçirildiği ve Parti Genel İdare Kurulu kararı ile de doğruluğunun onaylandığı görüldüğü 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Yeniden Doğuş Partisi'nin 1998 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 3.086.320.409.- lira gelir ile 6.189.716.011.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna;

2- Parti Genel Merkezi'nce 2820 sayılı Kanun'un 61. maddesine aykırı olarak gelir gösterilen 10.316.894.- lira ile 66. maddesine aykırı olarak gelir gösterilen 3.185.000.000.-lira karşılığı Parti malvarlığının 2820 sayılı Kanun'un 76. maddesi gereğince Hazine'ye gelir yazılmasına;

3- Parti Genel Merkezi'nce 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak gider kaydedilen 39.490.790.-lira karşılığı Parti malvarlığının; 2820 sayılı Kanun'un 75. ve 76. maddeleri gereğince Hazine'ye gelir yazılmasına;

17.12.2002 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Mustafa BUMİN

Başkanvekili
Haşım KILIÇ

Üye
Yalçın ACARGÜN

Üye
Sait ADALI

Üye
Ali HÜNER

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Esas Sayısı:1999/20 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:2002/20

Üye

Ertuğrul ERSOY

Üye

Tülay TUĞCU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Enis TUNGA

Üye

Mehmet ERTEN